

Подзерей Р.В.

*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

АЛТЬТЕРНАТИВНІ СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ПОКРАЩЕННІ АГРОНОМІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ҐРУНТУ

В Україні турботі про землю та її родючість не завжди приділялось великого значення. Основними причинами низької віддачі земельного потенціалу є тривала відсутність дбайливого господаря та недбале ставлення до неї. Це проявляється у максимальному залученні орних земель до обробітку, недосконалості техніки і технологій обробітку та виробництва сільськогосподарської продукції, недотримання науково обґрунтованих сівозмін, внесення недостатньої кількості органічних добрив, недосконала система використання і внесення мінеральних добрив та невиконання природоохоронних, протиерозійних, комплексно-меліоративних та інших заходів.

Одним із засобів активного впливу на родючість ґрунту є застосування органічних і мінеральних добрив. Причому воно набуло таких масштабів, що його не можна розглядати лише як фактор підвищення врожайності.

Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва часто зумовлює взаємопов'язані наслідки – поряд з підвищенням врожайності культурних рослин в ґрунті розвиваються процеси, що ведуть до погіршення його агрономічних властивостей.

У земельному фонді України середньо- і мало гумусові ґрунти займають 4,6% площі орних земель, а слабо гумусові – 54%. Отже, проблема збереження і підвищення вмісту гумусу в ґрунтах для України досить актуальна. Звідси витікає необхідність у нагромадженні широкої інформації про гумус-вміст, баланс, шляхи досягнення його оптимального рівня, прогноз на найближчу перспективу.

Досягнення сучасних максимальних врожаїв проходить без врахування ґрунтотворчих процесів та потреби стабілізації і підвищення родючості ґрунту.

Негативним наслідком такого господарювання є зменшення такого важливого показника, як вміст гумусу в ґрунтах Черкаської області. За даними останнього туру агрохімічного обстеження вміст гумусу становить 3,05%, тобто зменшився в порівнянні з попередніми турами обстеження на 0,07%, а це втрати близько 840 кг гумусу з кожного гектара за шість років. Ґрунти з дуже низьким та низьким вмістом гумусу поширені в усіх, крім Тальнівського, районах і займають площу 45,7 тис. га, або 7,1 % території області. Ґрунти з середнім та підвищеним вмістом гумусу складають 83,7% (534,2 тис. га), високим і дуже високим – 57,7 тис. га, або 9,0%. Також спостерігається негативна тенденція до скорочення площ ґрунтів із високим вмістом гумусу (>4,0 %) та перехід цих площ до груп із підвищеною та середньою забезпеченістю[1].

Нині аграрний сектор України на противагу екологічно збитковим індустріальним технологіям впроваджує спеціальні системи біологічного рослинництва й альтернативного землеробства. Вони застосовують спеціальні сівозміни, що забезпечують відпочинок ґрунту від частих механічних обробіток, підтримують його родючість внесенням органічних добрив (сидератів, поживних решток, соломи, гною тощо). Це сприяє екологізації сільського господарства, що не набула ще значного поширення у нашій країні.

Селянські ж господарства, які дають лише певною мірою екологічно безпечну продукцію, такими вважати не можна, оскільки вони не характеризують існуючу систему товарного виробництва в цілому.

Для того щоб окрема територія і продукція, яку вирощують на ній, були віднесені до категорій екологічно безпечні, вони повинні відповідати певним вимогам. При цьому продукти аграрного сектора маркуються знаком органічної якості, що дає право реалізувати їх за підвищеними цінами.

Список використаних джерел

1. Агрохімічна характеристика та стан родючості ґрунтів Черкаської області (2014 рік) / Ю.І. Кривда, Р.І. Прудкий, А.М. Василенко та ін. - Холодянське, 2014. - С. 5.